WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXIV. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1958 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 206. VOL. LXV

НІКСОН ЗАСУДЖУЄ ДЕФЕТИЗМ У СТАВЛЕННІ ДО МІЖНАРОДНИХ І ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Ню Йорк. — У своїх двох передвиборчих виступах у Ню Йорку, влаштованих у четвер дня 23 жовтня ц. р., для підтримки республіканських кандидатів, віце-президент Ніксон засудив рішуче прояви байдужости і дефетизму у ставленні до актуальних справ міжнародної і внутрішньої політики. Зокрема гостро атакував він тих, що бояться більшого риску в політиці і що, не зважаючи на всі зміни у світі і на всі можливі майбутні конфлікти, хотіли б задержати американську політику на існуючому стані, значить, щоб Америка не встрявала навіть і в те, що може колись її заторкати. Виступив Ніксон в телевізійній програмі, передаваній однією із нюйоркських телевізійних станцій для всієї країни і потому теж на прийнятті влаштованому на пошану Теодора Рузвелта. Крім того виступав Ніксон на двох зібраннях, влаштованих для членів республіканської партії із стейтів Ню Йорк і Ню Джерзі. Перебуваючи в Ню Йорку, Ніксон плянував відбути в четвер зустріч з республіканським кандидатом на губернатора Нелсоном Рокефеллером, але з огляду на інші передвиборчі зібрання і зайняття до зустрічі не прийшло. Торкаючися у своїх виступах справ передвиборчої кампанії, Ніксон ствердив, що у ЗДА немає ніякої воєнної, тобто ворожої партії, що її треба б було безоглядно поборювати. Єдиною „партією зради" є тільки комуністична партія. Заявив також Ніксон, що предметом міжпартійної боротьби у ЗДА під сучасну пору не є закордонна політика уряду Айзенгавера, бо її підтримують і республіканці і демократи. При цьому Ніксон висловив подив для кол. президента Трумана за його невтомність й активність у передвиборчій кампанії.

До участи в виборах зареєструвалися 76,565,504 виборці

Вашингтон. — Представники „Ассошіейтед Пресс" зібрали відомості від урядових і приватних осіб про те, що цього року зареєструвалося до участи в виборах 76,565,504 особи, на 1,686,358 більше, як в непрезидентських виборах в 1954 році. Цьогорічне число зареєстрованих виборців вважають рекордовим числом в непрезидентських виборах, де з нього тільки коло 48 мільйонів братиме дійсну участь в виборах а коло 28 мільйонів не виконає своїх громадянських обов'язків. Статистичне бюро повідомляє, що в цій країні є понад 104 мільйони осіб, які мають виборче право, бо покінчили 21-ий рік життя (в стейтах Джорджії і Кентаки — 18-ий рік). Найбільше виборців мають такі стейти: Ню Йорк — 6,769,904; Каліфорнія — 6,752,421; Пенсилвенія — 5,396,481 і Иллиной — 5,060,686; найменше виборців є в таких стейтах: Невада — 120,000; Вайомінг — 165,00; Делаваре — 190,000 і Вермонт — 200,000.

Кошти прожитку у вересні не змінилися в порівнянні з серпнем

Вашингтон. — Статистичне бюро департаменту праці повідомляє, що індекс цін на товари щоденного вжитку не змінився в порівнянні з цінами в серпні цього року і становив 123.7 відсотка в порівнянні з пересічними цінами з років 1947-1949. Це був перший раз, що індекс цін не змінився впродовж двох чергових місяців, від зими 1955-1956. Статистичне бюро одночасно повідомляє, що прибутки фабричних робітників стояли у вересні на рекордовому рівні і робітник із трьома членами родини заробляв на чисто 77.25 доляра тижнево, а самітний — 69.80. Президент Айзенгавер у своїй промові в Шикаго читав листа голови Ради Економічних Дорадників Реймонда Дж. Солніє, в якому передбачається, що індекс цін не буде збільшуватися принаймі впродовж найближчих 6-ох місяців. Комісар статистики Івен Клег є трохи обережніший, і каже, що в найближчих місяцях не буде більших змін у цінах на товари щоденного вжитку, але можливі є деякі вагання вниз або вгору.

150 вуглекопів у Спрінгіллі засипані в копальні

Спрінгілл, Нова Шкотія, Канада. — 23-го жовтня в копальні вугілля ч. 2 фірми Камберленд Рейлвей і Ковл Компані внаслідок зміщення верств настав маленький землетрус, і коло 150 вуглекопів були засипані землею та відтяті від виходу на землю. Один урядовець копальні заявив, що з 166 вуглекопів досі вийшло на землю тільки коло 20, а решта ще є під землею в копальні, яка є одною з найглибших копалень вугілля в світі. Один із врятованих робітників сказав, що всі інші робітники вже згинули. Идуть рятункові роботи, і є надія, що вдасться врятувати засипаних робітників. В цьому районі в 1956 році в копальнях згинуло 39 вуглекопів, а в 1891 році від експльозії згинуло 125 робітників.

В АМЕРИЦІ

● **Військовий літак типу C-47** розбився в мряці у горах коло Гаррисбурга, Па. В цій катастрофі згинуло 4 члени залоги і два пасажири-військовики. Літак налетів на вершок гори 700 стіп заввишки, загорівся і впав.

● **7-річний Пол Гроховіч** не сподобав собі Помптон Лейкесу, Н. Дж., куди недавно переселилися його батьки зі стейту Вашингтону, і тиждень тому виїхав на ровері до Такоми, Вашингтон, де живуть його дідусь і бабця. До Такоми малий утікач не прибув, і досі невідомо, що з ним сталося.

● **У Фразері**, Колорадо, 23-го жовтня термометр упав до двох ступнів нижче зера. Фразер — найхолодніше місце в ЗДА. Воно лежить на висоті 8,550 стіп над рівнем моря.

● **Студент Востонського каледжу 19-річний Рональд Повснер** хотів ускочити на стації до поспішного поїзду, який був уже в русі, але двері вагона були замкнені. Він ухопився руками за поруччя, а ногами сперся на двоцалевий виступ. Поїзд розвинув швидкість до 80 миль на годину. Придержавшись у такій позиції кілька хвилин, Повзнер упав і забився на смерть.

● **Адлей Е. Стівенсон**, промовляючи на партійних зборах, заявив, що віце - президент Ніксон — „нестерпний демагог", бо називає демократів „воєнною партією" і тим самим ображає американців, які згинули за свою країну в двох світових війнах.

● **500 американських вояків** 3-го батальйону керованих ракет, що стаціонує в Карлсруге (Німеччина), зібрали між собою 2,500 долярів, за які Зігфріда Кеммерер з своїм 5-річним сином Клявсом прилетіла до Балтімору, Меріленд, де хлопчикові зробили операцію серця. Цієї дуже складної операції не можна було зробити в Німеччині, бо там нема потрібної апаратури.

РОКФЕЛЛЕР ПІДКРЕСЛЮЄ ЗНАЧЕННЯ І ВАРТІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ГРУП І ЇХНЬОЇ ПРЕСИ

Ню Йорк. — „Ви є помостом між Америкою і світом, ви є інтерпретаторами світу для Америки і Америки для світу, ви зробили Америку такою величною, як вона є" — твердив республіканський кандидат на губернатора стейту Ню Йорк, Нелсон Рокфеллер, звертаючись до редакторів чужомовних американських газет на окремій зустрічі з ними та представниками багатьох національних груп, влаштованій відомим кіновим магнатом Скурасом в готелі Ст. Моріс в Ню Йорку минулого четверга, 23-го жовтня. Рокфеллер, стверджуючи, що його предки самі приїхали з Німеччини в 1722-му році та поселились на фармі в Пенсилвенії, говорив, що Америка була сама „об'єднаними націями" вже на довго перед тим, заки збудовано їхню столицю над Східньою рікою в Ню Йорку. Дальше Рокфеллер говорив: Найбільшою відвагою в світі є відвага любити свого ближнього. Традицію цієї відваги він дістав у спадщині від своїх предків, зокрема, від свого батька, який, базуючись на економічних успіхах своїх предків і своїх власних, створив в 1916-му році фундацію, єдиною ціллю якої є допомагати всьому людському родові в світі в змаганні до щастя. Продовжування традицій своїх предків є його родинною ідеологією і це саме є ідеологією всіх національних груп. Що ж бо може бути більшою і кращою метою та що може бути кориснішим для Америки і світу, як плекати любов до ближнього та продовжувати і розвивати добрі традиції своїх предків. Рокфеллер довше зупинився над проблемою політики, яку один із його звеличників-передбесідників назвав „брудною справою" (дирті бизнес). Маючи за собою багато років суспільної служби, з того 10 років на високих федеральних становищах (він був заступником державного секретаря для південно-американських справ в уряді президента Рузвелта, як також виконував різні інші відповідальні функції), Рокфеллер твердив, що активним „політиканом" (политишин) він став тільки від часу, як його обрано республіканським кандидатом на губернатора Ню Йорку кілька місяців тому, але у всій своїй життьовій

Нелсон Рокфеллер

кар'єрі він ніде не зустрів стільки і так відданих ідеї людей, як саме в політиці. „Злодії є в кожній ділянці суспільного життя, але їх ще таки найменше в політиці" — твердив Рокфеллер. Окремо говорив Рокфеллер про свої передвиборчі суперечності з губернатором Аверелем Гарриманом, демократичним кандидатом на перевибір. Губернатор Гарриман, як відомо, викликав Рокфеллера на публічні передвиборчі дебати. Рокфеллер погодився на такі дебати, але з передумовою, що вони будуть обмежені до стейтових справ. З цього його демократичний опонент зробив проблему саму в собі, зокрема, серед до високої міри заінтересованих суцільністю крайових і міжнародних справ національних груп, — твердив Рокфеллер. Але своє становище в цій справі він вияснює так; він цілком погоджується із своїм опонентом, що крайові та міжнародні справи є справами кожного громадянина, отже і губернатора стейту, як громадянина, але вони не мають безпосереднього відношення до того уряду. Відповідальністю губернатора та стейтового уряду є вперше чергу так розв'язати і впорядкувати всі стейтові справи, щоб цим дати максимальний авторитет і підтримку федеральному урядові для розв'язки крайових і міжнародних проблем. Не багато може зробити губернатор стейту в міжнародних справах, якщо він не потрапить впорядкувати стейтових справ. На закінчення Рок-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Совєти обіцяли Єгиптові допомогу на будову Асванської греблі

Москва. — Підчас парадного прийняття на Кремлі в минулий четвер у честь єгипетського віце - президента і командата збройних сил, маршала Абдель Гакім Амера Хрущов відчитав заяву, в якій Совєтський Союз виявляє готовість позичити довготерміново 400 мільйонів рублів на будову першої частини великої Асванської греблі на Нілі. За офіційним розрахунком — це $100 мільйонів, за риночним — половина тієї суми. Совєти водночас готові вислати до Єгипту своїх техніків, інженерів і машини, потрібні для тієї гігантської будови. Справа Асванської греблі товчеться від років. ЗДА обіцяли були спершу дати для її будови поважні фонди, але потім, коли Єгипет зробив умову з Москвою щодо достав зброї, відкликали свою обіцянку. Фахівці обрахували кошт Асванської греблі на кругло $1,300,-000,000, а час її будови на кільканадцять років. Асванська гребля збільшила б наводнення Єгипту на одну третю теперішнього засівного простору, ото ж надзвичайно піднесла б економічно Єгипет. Вона зелектрифікувала б також весь басейн Нілу. Недавно цю справу студіювали відпоручники Банку для відбудови і розвитку. Якщо Совєти будуватимуть Асванську греблю, то це надзвичайно піднесе їх престиж і політичне значення в Єгипті та в усьому арабському світі, — коментує преса.

Борис Л. Пастернак дістав нагороду Нобеля за літературу

Штокгольм. — 67-річний підсовєтський російський письменник Борис Л. Пастернак дістав в четвер 23 ц.м. нагороду Нобеля з ділянки літератури. Офіційно признано йому нагороду „за визначні осяги однаково в сучасній ліричній поезії, як в царині великої російської епічної традиції". За загальним переконанням, на признання Пастернакові тієї нагороди, з якою зв'язана грошова сума 41,000 долярів, вирішно вплинула його остання повість „Доктор Живаго", яка появилась тільки за кордоном, спершу в Італії, зате заборонена в Совєтах. Ця повість з критичним підходом до атмосфери терору большевицької революції має на Заході великий успіх і її американське видання має вже 5-ий наклад. Роздача нагород відбудеться у Штокгольмі 10 грудня. Чи совєтський уряд

Борис Пастернак

дозволить Пастернакові прийняти ту нагороду і чи дасть йому змогу поїхати до Штокгольму особисто — не відомо.

Італійські комуністи видумують „сензації" після смерти Пія XII

Рим. — Італійські комуністи, які в перших днях після смерти Папи Пія XII мовчали і поводилися сяк-так пристойно, не зважуючись на ніякі виступи в обличчі всезагальних спонтанних маніфестацій смутку і жалоби, почали використовувати нагоду для вигадування всяких „сензацій" з посмаком скандалістики, щоб компромітувати Ватиканські кола. І так, комуністичний щоденник „Ль'Уніта" пустив та роздуває плітку, наче б з Ватикану „зникли" якісь рукописи померлого Папи. Папа Пій XII — пише „Ль'Уніта" — залишив коло 50 зшитків свого щоденника; зараз після його смерти ватиканська поліція ніби-то бачила господиню покійного Папи, монахиню Паскаліну, як вона винесла об'ємистий клунок і передала якомусь добродієві, що ніби був — твердять комуністи — агентом західньо - німецької амбасади в Римі.

ФРАНЦІЯ ПРОПОНУЄ АЛЬЖИРСЬКИМ ПОВСТАНЦЯМ ПЕРЕГОВОРИ

Париж. — Французький прем'єр ген. Шарль де Голь запропонував мусульманським націоналістам з Альжиру ввійти у переговори з французьким урядом про перемир'я. Він заявив, що коли тільки представники „зовнішньої організації" — під якою треба розуміти альжирський Фронт національного визволення — зголосяться до французької амбасади в Тунісі або в Рабаті (столиці Марокка), то французькі власті удогіднять альжирським делегатам приїзд до Парижу. Він загарантував повну персональну безпеку для націоналістичних делегатів в їх подорожі до Франції та повороту відсіль. Де Голь прославляв при тому альжирських партизанів, як „хоробрих людей" та поручав переговорювання „на базі вояовників". — Свою заяву де Голь склав у ході пресової конференції в четвер 23 ц. м. Він підкреслював великі зміни на краще, які прийшли у Франції від кінця травня цього року, вказавши на позитиви від блискучого висліду плебісциту за новою конституцією. Новий парлямент, що прийде з виборів наприкінці цього місяця, він назвав останньою шансою Франції. Коли б цей парлямент завів — заявив він — то прийшла б нова державна криза у Франції з маривом хаосу. Заяву щодо Альжиру він зробив у відповідях на дотичні запити журналістів. Він навів цифрові дані про вислідн чотирорічної війни в Альжирі: згинуло 1.500 цивільних осіб-французів і понад 10.000 цивільних мусульман, як також 75 французів і 1.717 мусульман у корінній Франції. Військові втрати — 7.200 французів і коло 77.000 альжирців. Де Голь признав, що партизани можуть далі робити засідки, ховатися у гірських криївках, пачкувати зброю, вкидати бомби до каварень. Але, мовляв, політичної цілі вони цим не осягнуть, а з військового боку ця акція ще більш безнадійна, бо вигнати Франції з Альжиру силою не можна. Де Голь не говорив нічого про політичний бік запропонованих ним переговорів з альжирськими націоналістами, лише про військове перемир'я. Однак він натякнув на майбутність такою фразою: „Думаю, що майбутня розв'язка буде мати за базу, з природи речі, відважну особовість Альжиру і його тісний зв'язок з метрополітальною Францією. Думаю, що скорше чи пізніше воно пов'яжеться у спільному інтересі із вільними державами Марокка і Тунісії". Таким чином — коментує преса — заява де Голя потвердила кружляючі від якогось часу поголоски про закулісові довірочні контакти між французьким урядом і альжирськими націоналістами. Їх екзильний уряд з головною квартирою в Каїро нараджується тепер над тією пропозицією. Альжирці від себе пропонували якусь невтральну країну для переговорів і не відомо, чи вони погодяться вести їх у Парижі. Не відомо теж, чи альжирські націоналісти захочуть говорити про військове перемир'я незалежно від політичного аспекту проблеми. Їх речник, що перебуває як обсерватор в Об'єднаних Націях, заявив, що альжирські націоналісти готові до переговорів з Францією без ніяких політичних передумов. — Вістка про оферту де Голя викликала серед французьких екстремістів-колоністів в Альжирі пригнічення — повідомляє преса, але водночас подала масам населення в корінній Франції і в Альжирі надію на швидке закінчення 4-річної війни, яка стала нещастям для обох тих країн.

Продовжують переговори про ревізію договору ЗДА і Японії

Токіо. — Американський амбасадор в Японії Даґлас МекАртур мол. і японський міністер закордонних справ Аіхіро Фухіяма відбули вже другу нараду у справі ревізії деяких постанов японсько - американського мирового договору з 1951-го року. Японський уряд став на становищі, що той договір підписано в Сан Франсіско в цілком інших умовинах, ніж вони є сьогодні, і що деякі його постанови не відповідають нинішним вимогам. З'єдинені Держави погодились у принципі на конечність перевести деякі зміни і річ іде тепер про те, чи зберегти всилі договір, а добавити до нього зміни, чи скласти цілком новий документ. Японський прем'єр Нобосуке Кіші, відповідаючи в цій справі на інтерпеляцію в японськім парляменті, заявив, що треба, щоб зміни в американсько - японському договорі були достосовані до постанов японської конституцію, яка, напр., забороняє висилати японські війська поза рідну територію.

Комуністичний Китай продовжує холодну війну проти ЗДА

Гонг Конг. — На всьому терені комуністичного Китаю продовжується „пропаганда ненависти" проти З'єдинених Держав. Водночас уряд проголошує щораз нові „перестороги" під адресою ЗДА, нумеруючи їх порядковими числами. І так у вівторок і середу цього тихня проголошено „39-ту" і „40-ву" „пересторогу", в першому випадку за ніби появу над китайською прибережною смугою двох американських літаків та в останньому випадку, за появу у протоці Формози двох американських кораблів. За кожним разом комуно-китайське радіо горлає про американські „свідомі воєнні провокації". Щоб тримати населення в стані нервової напруги, проголошено в південній провінції Квантунґу „стан гострого поготівля" з відповідними рухами наземних військ та летунства.

ДВА ПРОВІДНІ ДІЯЧІ, СТЕПАН КУРОПАСЬ І ТАРАС ШПІКУЛА, ЗМАГАЮТЬСЯ ЗА ПЕРШЕНСТВО В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ УНСОЮЗУ

Шикаго, Ілл. — Два провідні союзові і громадські діячі, головний контролер УНС інж. Степан Куропась і головний радний УНС Тарас Шпікула, включились активно у змагання за першенство у теперішній організаційній кампанії Українського Народного Союзу, що почалась з початком липня ц. р. і ведеться для вшанування 65-річчя „Свободи". Головний контролер інж. Степан Куропась, надіславши востанньому до головної канцелярії подання від 14 нових членів, попереджає, що це „тільки початок" та що в теперішній кампанії його організаційна мета починається від 50 вгору. Головний радний Тарас Шпікула, приславши в теперішній кампанії 18 подань від нових членів, заокруглив свою організаційну мету в цій кампанії до 75 нових членів. Досі, якщо мати на увазі терен одної місцевости, це спільно найбільша організаційна квота, і кожний, хто знає цих союзових і громадських діячів, не матиме сумніву, що вона буде досягнена. Про це переконує також досвід з успіхів цих діячів хоч би тільки в останніх часах. Під час минулорічної передконвенційної кампанії інж. Степан Куропась особисто здобув 76 нових членів, зайнявши четверте місце в організаційних зусиллях всіх 500 Відділів УНСоюзу в ЗДА і Канаді.

Степан Куропась

Тарас Шпікула

Так само очолюваний інж. Куропасем 423-ій Відділ УНСоюзу здобув у кампанії в 1957-му році кругло 100 нових членів та належав до тієї „великої чвірки" Відділів, що здобули 100 або більше нових членів. Ще більш імпозантними дотеперішніми успіхами може виказатись головний радний Тарас Шпікула. Упродовж минулорічної кампанії він здобув особисто 83 нові члени та займав, після „все-союзного" і канадійського чемпіона, від останньої конвенції вже головного радного Богдана Зорича, і після американського чемпіона, тепер уже також головного радного Івана Одежинського, третє місце в ієрархії союзових першунів. Тарас Шпікула є також секретарем одного з найбільших 221-го Відділу УНС, який вже в цьому році здобув 33 нові члени. Теперішнє організаційне змагання в кампанії для відзначення 65-річчя „Свободи" почалося заявою „все - союзного" першуна головного радного Богдана Зорича з Торонта, який заявив, що здобуде в цій кампанії щонайменше 100 членів. Його опісля викликав теперішній американський чемпіон, гол. радний Іван Одежинський, зобов'язуючись зорганізувати бодай одного члена більше від того, хто зорганізує їх найбільше. Негайно після того в змагання включились Олекса Косіковський, голова 341-го Відділу у Віндзорі, Канада, який переслав 10 нових аплікацій та викликав до змагань головно менші Відділи УНС. З черги включився у змагання Василь Колодій, народжений в Америці, секретар 191-го Відділу УНС в Трой, Н. Й., переславши з кінцем вересня 26 нових аплікацій. Коли ж мова про Шикаго, то там є ще один молодий і енергійний член Головного Уряду УНС, гол. контролер Петро Пуцило, отже оправдано можна ще очікувати, що в теперішніх організаційних змаганнях УНС на терені Шикаґа „Петро Пуцило скаже"... До закінчення теперішньої кампанії залишається ще понад два місяці часу, при чому на них припадає також і сезон найбільшої громадської активности, що сприяє також і організаційній праці УНСоюзу. В листах до головної канцелярії УНС заповідає свою участь в теперішніх організаційних змаганнях ще цілий ряд інших союзових і громадських діячів, отже союзовий загал із „запертим віддихом" очікуватиме кінцевого результату цих змагань, що мають першорядне значення і вартість як для УНСоюзу, так і всієї української спільноти в Америці і Канаді.

У СВІТІ

● **В Йоганесбургу** (Південна Африка) заарештовано 500 муринок, які демонстрували проти проголошеного закону, згідно з яким кожна жінка мусить мати при собі персональну довідку з фотом і зазначенням її праці. Донедавна обов'язок мати особисті довідки жінок не стосувався. Поліція розігнала кількасот жінок, які під будинком поліції із солідарности домагалися, щоб їх також арештували.

● **Суд у Парижі** покарав відому молоду письменницю Франсуаз Саґан грошовою карою в сумі 1 мільйона франків ($2,380) за занадто швидку їзду автом, внаслідок чого сталася катастрофа, в якій поранено кілька осіб.

● **У Лондоні** відкрито міжнародну виставку автомобілів найновішої продукції. Показують 306 моделів сімдесяти різних марок (назв і фабрик) із ЗДА, Англії, Канади, Франції, Італії, Західньої Німеччини, Швеції, Голляндії і Чехословаччини. Величезна більшість тих авт втримана в яскравих барвах і тільки нечисленні — у чорній, темносиній і темносірій.

● **У Београді** оприлюднено спільний комунікат диктатора Тіта і його гостя, індонезійського прем'єра Дюанди, в якому вони стверджують „тотожність поглядів на всі важливі міжнародні справи", висловлюють свої симпатії комуністичному Китаєві і осуджують „американських імперіялістів".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГОСТРЕННЯ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

За два тижні перед виборами до 86-го Конґресу міжпартійна ситуація в ЗДА значно загострилась. Коли брати під увагу, що чим ближче до виборів, тим більше зацікавлення їхніми вислідами, то „передвиборчу гарячку" можна назвати нормальним явищем. У цьогорічному випадку це явище тому особливо цікаве, що безпосередньо заторкує найвищі в державі особи.

Річ у тому, що несподівано дуже гострий тон прийняв у своїх виступах в останніх днях на користь Республіканської партії — президент Д. Д. Айзенгавер. Хоч ще недавно Айзенгавер радив не вводити в передвиборчу кампанію закордонно-політичних проблем і відмежовувався від стилю комунікату, проголошеного місяць тому після конференції лідерів Республіканської партії в Білому Домі, проте тепер, у своїх промовах в Каліфорнії, він виступив з гострою критикою демократів. Зокрема, демократичним законодатцям з минулого Конґресу приписав він повну вину за те, що не переведено зголошеного Адміністрацією закону, який виключив би можливість юнійних зловживань. Він закликав вибирати республіканських кандидатів, які — мовляв — забезпечать можливість осягнути більше варстатів праці, очистити робітничі спілки від злочинних елементів, запевнити контролю цін, гарантувати вільну торгівлю і — мир. Атакуючи Демократичну партію, Президент знову перестерігав проти небезпеки паралічу державного апарату, який настав би у випадку вибору демократичного Конґресу з перебуванням до січня 1961 року республіканської Адміністрації.

За часописними коментарями, ця нова тактика Президента продиктована поганими виглядами Республіканської партії у цих виборах. Це, так би мовити, „тактика страху", що її увів був кол. президент Г. Труман перед виборами 1948 року, коли здавалося, що всі шанси на вигру мають республіканці з своїм кандидатом на президента, нюйоркським губернатором Томасом Дюї, і що демократи „вже програли". Гостра, енерґійна і безпардонна кампанія, поведена Г. Труманом, перехилила в останній хвилині виборчі шанси у бік демократів, залишивши самого Трумана в Білому Домі. Тому віце-президент Р. Ніксон кількакратно виразно покликався на, як вартий наслідування, приклад — поведінку Трумана, який „сподівався проти надії" і — виграв.

Звичайно, введення такого гострішого стилю у виборчу кампанію викликає і гостріші репліки збоку партійних опонентів. Пояснивши, що він мусить тільки виправдати себе від зроблених йому закидів, Гаррі Труман виступив, між іншим, з різкою обороною „трумanівської" — як кажуть республіканці — війни в Кореї. Відповідаючи Ніксонові на закид, що „Труман-Ачесон привели до війни, а Айзенгавер-Доллес до миру", Труман твердить, що мир підписаний у Кореї през. Айзенгавером, був насправді капітуляцією. Цей закид гостро актуальний з уваги на все ще існуюче політичне напруження на Далекому Сході і на стан провізорії у поділеній Кореї і в поділеному В'єтнамі.

Нема ніякого сумніву, що не було людини у вільному світі, яка була б вдоволена умовами перемир'я в Кареї з 27 липня 1953 року, умовами, які ще раз потвердили й закріпили „криваву границю" на 18-ій паралелі, залишивши 9 мільйонів корейців під володінням комуністів і фактично давши згоду на те, щоб половина тієї країни стала комуно-китайським сателітом. Однак, республіканці, відповідаючи на закид, пригадують, що коли Д. Д. Айзенгавер, виконуючи свою передвиборчу обіцянку, полетів 29. 11. 1952 р. до Кореї, щоб на місці вияснити стратегічну ситуацію, то — за тодішніми повідомленнями — він застав безнадійний стан, спричинений забороною з Вашингтону, зробленою ще за правління през. Трумана, переступати річку Ялу і навіть бомбардувати за тією річкою комуно-китайські військові об'єкти й запілля в Манджурії. За те, що ген. МекАртур поручав прийняти пропозицію Чіянґ Кай-шека і притягти до війни проти китайських комуністів китайських націоналістів, і за те, що він указував на стратегічну конечність знищити бази постачання в Китаї, без чого не можна буде виграти Корейської кампанії, МекАртура 11 квітня 1951 року димісіоновано. І переговори про перемир'я розпочав не Айзенгавер, а Труман ще 10 липня 1951 року, а Айзенгавер ствердив тільки, що можна або зірвати переговори і продовжувати війну з новим розгоном, змобілізувавши нові великі сили, потрібні для нової офензиви з новою стратегією, або закріпити в перемир'ї „статус кво", що остаточно й сталося.

Такі закиди й контрзакиди повчальні, хоч можна сумніватися, чи вони вплинуть на вислід виборів. Газети передбачають, що в новому Сенаті демократи матимуть 58 мандатів проти 40 республіканських, і що в Палаті репрезентантів це відношення буде як 266:170. За два тижні виявиться, чи передвиборча тактика, рекомендована Ричардом Ніксоном і прийнята Д. Д. Айзенгавером, виправдалась.

Мілена Рудницька

КАНДИДАТИ НА АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРЕСТІЛ

Рим. — Щоб зрозуміти те особливе зацікавлення питанням наступництва на папському престолі, яке виявляє італійська суспільність, треба пам'ятати, поперше, про факт, що столиця католицького світу знаходиться на італійській землі; подруге, що протягом більше як 400 років, бо від 1523-го року, всі Папи були італійцями; і, потретє, що оце вперше за 500 років не-італійські кардинали переважають числом італійських у Святішій Колеґії. Отже, не диво, що кожного італійця емоціонує питання, чи його нація затримає в Апостольській Столиці дотеперішні упривілейовані позиції. Італійські часописи, як щоденні, так і періодичні, переповнені статтями на тему, хто буде наступником Пія XII. Автори статтей, перераховуючи по черзі всіх кардиналів, обмірковують шанси кандидатів і висловлюють здогади щодо особи майбутнього Голови Католицької Церкви.

Конкляв починається, як відомо, 25-го жовтня ц. р. о 4-ій годині по полудні. Колеґія кардиналів, яка останнім часом складалася з 55-ох членів, налічує тепер, після смерти 82-річного кардинала Константіні, 54 члени, з них тільки 17 італійців і 37 не-італійців. Але не всі уповноважені до участи в зборах для обрання Папи скористуються з цього права. Відсутніми напевно будуть два князі Церкви з-поза залізної завіси: угорський кардинал Міндсенті і юґославський Степінач. Дехто з кардиналів буде, може, перешкоджений своєю глибокою старістю або важкою недугою. Отож, число учасників конкляву буде 51-52 особи.

Зайва річ нагадувати, що члени конкляву цілком вільні у своїх рішеннях. Мотиви їх голосування не підлягають жадним зовнішнім правилам: вони мають своє джерело виключно в своїй совісті. Проте, італійське громадянство намагається розгадати, якими критеріями керуватимуться електори і які рації будуть вирішальними для того чи іншого висліду собору кардиналів.

Дуже велике значення приділяють усі вікові кандидатів. Майбутній Папа не повинен бути ні замолодий, ні застарий. Він мусить мати авторитет і досвід людини дуже зрілого віку. Тому за найнижчу межу вважають 60 років життя. Але, з другого боку, кандидат на таке надзвичайно важке й відповідальне становище, зв'язане з обов'язками, виконування яких вимагає безнастанної психічної і нервової напруги, не повинен бути старцем, втомленим довгим життям. За 200 років не було випадку, щоб Папою стала людина, яка в хвилині вибору мала більше як 70 літ. Коротко кажучи загально думають, що найвідповідніший для цього високого становища вік — це десятиріччя між 60-им і 70-им роком життя. Тому прогнози йдуть у тому напрямі, що Папою буде обраний один із церковних достойників у шістдесятих роках життя.

Коли прийняти цей критерій віку і виключити з міркувань усіх кардиналів, які не досягли 60-го і які переступили 70-ий рік життя, тоді число потенціяльних кандидатів на Апостольський Престіл значно зменшиться. Зокрема, з італійських кардиналів залишилося б тільки три, які відповідають згаданим умовам віку. Один з італійських потенціяльних кандидатів, архиєпископ Генуї, кардинал Сірі, має 52 роки і, з уваги на свій „молодий вік", не має шансів бути обраним, хоч відзначається блискучими кваліфікаціями. Тринадцять інших — це дуже літні люди, які мають під вісімдесятку або й поверх вісімдесятки. Їх вибір не віщував би довгого перебування на становищі Папи і був би тільки короткочасним налагодженням справи вакансії папського Престолу.

Ці міркування спонукають італійську пресу й італійське громадянство брати під увагу таку, не дуже для них приємну, можливість, що Головою Католицької Церкви може стати, перший раз за чотири століття, не-італієць.

За національним визначенням не-італійські кардинали розподіляються так: 6 французів, 3 еспанці, 2 німці, 2 португальці, 1 бельгієць, 1 австралієць, 3 громадяни ЗДА, 2 канадійці, 9 громадян країн Південної Америки і 8 „орієнтальних", при чому до „орієнтальних" зараховують усіх кардиналів від Загребу і Будапешту, аж до Пейпінґу та Бомбаю. З „чужинців" італійські коментатори заздалегідь виключають кандидатури французів, німців і північно-американців, з політичних, мовляв, причин. Про інших, наприклад, про південно-американських кардиналів, кажуть, що вони відомі тільки у власних країнах, що вони не ознайомлені зі справами Римської Курії, не мають необхідної для Папи прикмети „універсальности" тощо.

З-поміж не-італійських кардиналів за одинокого кандидата, який має всі кваліфікації на становище архипастиря католиків усього світу, вважають тільки вірменина Григора Петра Агаджаняна. Від 11-го року життя він виховувався в Римі, тут скінчив гімназію і теологічні студії, тут перейшов усю драбину церковної кар'єри, спершу як прелат, згодом як єпископ, нарешті як кардинал. Йому тепер 63 роки, — стільки ж, скільки мав Папа Пій XII у хвилині вибору на становище Петрового намісника. Він є патріярхом Католицької Церкви вірменського обряду і пропрефектом Конґреґації „Пропаґанда Фіде". Володіє свобідно дев'ятьма мовами. Своїм знанням і своїми особистими прикметами здобув собі найглибшу пошану і симпатії поміж достойниками Святішої Колеґії. Коли б був обраний Папою, нема небезпеки, що його батьківщина використовувала б це для політичних цілей. Має опінію найкращого знавця канонів Східньої Церкви, проблем Сходу Европи та Близького Сходу і знавця большевизму. Італійські коментатори вважають, що він має винятково кваліфікації, щоб наладнати взаємовідносини між християнським Заходом і християнським Сходом і довести, якщо не до замирення між Західньою і Східньою Церквами, то до з'ясування їх позицій і злагіднення непорозумінь. А це мало б також величезне політичне значення.

Ясна річ, що всі передбачення щодо вибору Папи можуть виявитися неправильними, і можливі всілякі несподіванки.

Одна річ певна: перед конклявом стоїть дуже трудне завдання. Основна трудність полягає в тому, що між потенціяльними кандидатами нема індивідуальности, яка дорівнювала б гіґантському форматові Пія XII. В тіні такої Особистости, якою був померлий Архипастир — не легко знайти наступника. Хтонебудь ним буде, вірні Католицької Церкви, і не тільки вони, очікують з Петрової Святині надхненного голосу, що розвіюватиме їх тривоги і вказуватиме шлях у майбутнє, як це робив Великий Папа, який відійшов у вічність. Це трагедія наступників людей винятково масштабу, трагедія синів геніяльних батьків, трагедія престолонаслідників великих монархів: жити в їх тіні.

Юрій Студинський

БОЯЗНЬ ЗА НІМЕЦЬКУ АРМІЮ

У німецьких часописах в рубриці „З товариського життя" щораз частіше можна вичитати ось таке: „Посол до Бундестаґу пан Ікс, член соціял-демократичної фракції в парляменті, відбуває добровільно доповнюючий курс в німецькому війську. Посол Ікс мав в останній війні ступінь майора і був відзначений лицарським ступнем ордену залізного хреста".

Після всього того, що СПД, тобто німецька соціялістична партія виробляла з німецьким військом, голосуючи проти його формування та виступаючи проти його модерного озброєння, такі газетні вістки виглядають на не абияку чудасію. Ця зміна поглядів на військо в рядах соціялістів викликана враженням, що його винесли військові експерти соціял-демократів з останніх маневрів німецької армії, в яких взяло участь 80,000 вояків та офіцерів із загального числа 100,000. Розмовляючи з генералами, вищими та нижчими старшинами до звичайного вояка включно, ці експерти запримітили, що всі вони вороже наставлені до соціял-демократичної партії, і вважають, що це було б великою небезпекою не тільки для Німеччини, але й для них особисто, якби Соціялістична Партія Німеччини прийшла до влади.

Німецькі соціялісти постійно вели пропаґанду проти створення війська і старалися зневохотити рекрутів до військової служби. Проте, вишкіл німецького вояка сьогодні зовсім інший, як був колись. Вояк за час військової служби дістає глибоке технічне знання. По відбутті служби перед ним відкривається широке поле діяння в різних технічних званнях: шофера, слюсаря, електротехніка та ін. Тому багато вояків добровільно продовжує свою військову службу, щоб безплатно навчитися практичного ремесла. Те саме із старшинами, які переходять під час військової служби високий технічний курс. І тому початкова нехіть до армії, викликана соціялістичною пропаґандою, пішла нанівець.

Німецькі соціял-демократи боялись, щоб армія, замість бути понадпартійною, тобто всенаціональною інституцією, не стала армією ЦДУ-ЦСУ, армією Християнсько-Суспільної партії. Річ зрозуміла, що ані Аденауер, ані його найближчі співробітники, включно до міністра національної оборони Штравса, не мали найменшого бажання творити якусь партійну армію. І такої армії не постало. Але настрої серед війська внаслідок надзвичайно незручної противійськової пропаґанди соціялістів, крайньо ворожі до німецької соціял-демократії, тобто до Соціялістичної партії.

Кілька днів тому провід СПД проголосив нові рішення в справі німецького війська. В тих резолюціях закликається соціялістичних послів, щоб вони у своїх виборчих округах нав'язували якнайтісніший контакт з місцевою військовою владою і намовляли соціялістів добровільно вступати до армії.

Але німецькі соціялісти не можуть в одному пункті змінити цілу свою тактику, щоб не втратити довір'я серед виборчих мас. Тому вони й надалі виступають проти озброєння армії атомовою зброєю. Християнські суспільники глумливо відповідають їм на це, що найкраще озброїти німецьке військо . . . луками, бо лише цією зброєю можна буде відбити евентуальну атаку большевицької армії, що, як відомо, не має атомової зброї!!!

СКОРОЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ РАДІОПЕРЕДАЧ В „ГОЛОСІ АМЕРИКИ"

Питання скорочення часу українських, а разом з тим і інших радіовисилань „Голосу Америки" набрало настільки ваги, що викликало зацікавлення міродатних політичних кол Вашинґтону і тамошніх пресових органів. Маючи на увазі, що дотичною постановою Уряду Інформацій, який відає радіовисильнею „Голосу Америки", живо заторкнені українські інтереси, Представництво ВО УНРади задля їх оборони повело своєчасно відповідну акцію. Для обґрунтування нашого становища супроти зміни в системі праці „Голосу Америки" зладжено два меморандуми, призначені для інформації провідних сенаторів, конґресменів і Державного Департаменту. Разом з тим підняв указані заходи на терені Сенату, Конґресу і Державного Департаменту президент УНР в екзилі — д-р С. Витвицький, переказуючи у відносних розмовах українські арґументи проти згаданих скорочень.

Слід ствердити, що сенатор Ґрін, голова сенатської комісії зовнішніх справ; сенатори Джансон, Новленд, Гомфрі, Джевітс і конґресмен Гордон, у яких інтервеніював президент Витвицький, поставилися з усією увагою до наших застережень і звернулись до Уряду Інформацій з домаганням виснень. Такі вияснення й були опісля переслані у письмовій формі заінтересованим інтерпелянтам, а також през. Витвицькому.

У своїх відповідях Уряд Інформацій покликався на технічні труднощі, які, мовляв, змусили його скоротити час українських радіопередач. Той же Уряд пояснював, що, наслідком большевицької тактики заглушування, українські передачі не проходять на дальшу мету, і тому треба підсилити технічну апаратуру, обмежуючи її дію на коротший час. Далі Уряд Інформацій у своєму виясненні повідомляв, що заощаджений на українських і інших передачах час буде використаний для продовження російських та англійських пересилань. Російських тому, що — як сказано в згаданих письмах — російська мова є на терені СССР „велика мова", а англійську мову уживає щораз більша кількість слухачів в СССР. На те завважено з нашого боку, що таку постанову українське населення вважатиме болючою образою своїх національних почувань; що вона одночасно скріпить позиції большевицької русифікації, ціллю якої є створення уніформованого типу совєтського імперіяліста, що змагає до поневолення вільного світу; що передачі англійською мовою слухає в СССР зникально-мала кількість слухачів, і хіба призначені вони будуть для осіб, які служать большевицькому урядові.

Для розгляду справи скорочення радіовисилань за ініціятивою сен. Ґріна покликано з-поміж членів Конґресової Комісії зовнішніх справ окрему підкомісію, якій передано всі належні матеріяли. 6-го жовтня ц. р. ця комісія перевела усні переслухання, і на цьому її засіданні склали свої вияснення през. Витвицький і проф. Лев Добрянський, голова УКК.

В названих виясненнях Уряду Інформацій згадано про можливість приверненя давнього розподілу часу в радіопередачах „Голосу Америки". Тому це питання треба вважати надалі актуальним і за ним стежити, тим більше, що ним займеться Конґрес, який збереться в січні 1959-го року.

С. П.

ВШАНУВАННЯ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО

З приводу ювілею двадцятилітньої наукової праці професора Ярослава Рудницького Міжнародний Центр Загальної Діялектології при Католицькому університеті в Лювені видав цього року книжечку у французькій мові п. з. „Ярослав Рудницький, біографічне і бібліографічне звідомлення". Книжечка вийшла як 13 випуск серії Біографії та Конференції і складена Севером Попом, директором згаданого Центру. Вона обіймає список усіх праць проф. Я. Рудницького, що їх він написав на протязі своєї 25-літньої наукової діяльности.

Після короткої біографічної нотатки, в якій говориться про наукову кар'єру українського вченого, йде список його лінґвістичних, ономастичних і літературно-критичних студій і статтей. Увесь бібліографічний матеріял поділений на 4 частини. Перша обіймає більші і менші студії, розвідки і праці проф. Я. Рудницького та нараховує понад 60 назв. Тут знаходяться такі праці вченого, як його докторська дисертація „Суфікси -ище, -нсько, -сько в українській мові", „Географічні назви Бойківщини", „Підручник навчання української мови" (в німецькій мові), „Львівська говірка Знесіння" та ряд праць, що їх написав автор в Европі й уже в Канаді, які у великому числі появилися також в рамах серій видань УВАН у Вінніпеґу. Другий розділ, що обіймає біля 70 назв, подає огляд наукових статтей ювілята, від його першої статті „Діялектологічна праця в терені" (Рідна Мова, 1944) починаючи, а на статті про „Історію українських видань у Конґресовій Бібліотеці" (Анали УВАН, Ню Йорк, 1858) кінчаючи. Третій розділ обіймає список 85 наукових рецензій, а четвертий 75 різних літературно-критичних і інших статтей і звідомлень.

Після бібліографічного огляду поміщено текст доповіді проф. Рудницького, яку він виголосив у Міжнародному Діялектологічному Центрі у травні 1955 р. про діялектологічні досліди в Північній Америці, а вкінці текст першої статті вченого про діялектологічну працю в терені, якою зачалася його наукова кар'єра в 1933 р.

Цей випуск наукового осередку бельгійського університету дає повний та совісно складений перегляд праць українського вченого, перегляд, що має не тільки важливе значення як бібліографічний покажчик, але передусім як документ вшанування чужими науковими колами довголітньої і надзвичайно активної праці українського вченого, який багато причинився до популяризації українського імени в західньому світі.

К. Б.

ТРОЯНДИ

В неспокої серце, як весною
Зацвітають полум'ям вони,
Бо мені нагадують собою
Неповторність нашої весни.

Пахнуть, як тоді,
коли ще босим
По калюжах бігав у гаї . . .
Знов тремтять на квітах
свіжі роси, —
Тільки де ж, троянди ви мої?

Одцвіли, а чи й не зацвітали?
Так буває часом у житті —
Не помітиш, як уже зів'яли
Твого щастя квіти золоті.

ВАСИЛЬ КОЛОДІЙ

Ботлер заявляє, що партія не піде на компроміс в справі інтеґрації

Вашинґтон. — Голова Крайового Демократичного Комітету Пол М. Ботлер заявив у своїй промові в Крайовому Пресовому Клюбі, що він зовсім не виганяє південних демократів із партії, але одночасно додав, що Демократична партія не може йти на компроміс в справі оборони громадянських прав. Ботлер сказав, що південні демократи можуть скинути його з головства, якщо матимуть на це потрібну більшість. У своїй промові Ботлер критикував також і президента Айзенгавера, віце-президента Р. М. Ніксона та голову Крайового Республіканського Комітету Міда Алкорна за те, що вони послуговуються у виборчій кампанії очорнюванням окремих осіб, називаючи їх поіменно. Ботлер передбачає, що в 1960 році на Номінаційній Конвенції деякі південні демократи зможуть вийти з партії та будуть пробувати заснувати третю партію, яка не вимагала б рівних прав для всіх без огляду на расу. Ця заява Ботлера свідчить про те, що північні демократи готові зірвати з південними партійними колеґами, щоб рятувати демократичні засади своєї партії.

† Лев Безручко

МІСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

Цю статтю-рецензію на Вечір, влаштований у лютому ц. р. Катедральним Хором УАПЦеркви св. Тройці в Ню Йорку з нагоди 40-річчя створення Української Республіканської Капелі під орудою О. Кошиця, написав один з провідних членів цієї Капелі, інж. Лев Безручко, що помер 20-го жовтня ц. р. Стаття б. п. Л. Безручка не втратила своєї актуальности, бо якраз 9-го лютого ц. р. припадає 40-ліття виїзду УРКапели з Києва в широкий світ.

1

У грудні місяці мин. року сповнилось 40 років від часу створення, як державної установи Української Народної Республіки, Української Республіканської Капелі (УРК), що її вислано було з Києва до Европи з призначенням дістатись і до Парижу, де на Мировій Конференції у Версалі вирішувалась доля східньо-европейських поневолених народів (як „справедливо" вирішено долю українського народу, про це ми всі аж надто добре знаємо).

Організація УРКапелі тісно в'яжеться з існуванням Музичного Відділу при міністерстві освіти в Києві. Головою цього Відділу був славний наш композитор Кирило Григорович Стеценко, а головою Етнографічної секції — найкращий український дириґент, професор Олександер Антонович Кошиць. Цих двоє фахових людей згідно з наказом Директорії УНРеспубліки, зокрема, Головного Отамана С. В. Петлюри, наприкінці 1918 р. взялися до організації Капелі, до якої мало ввійти (по конкурсу голосів) сто найкращих співаків і співачок України. Головним уповноваженим міністерства освіти УНР при Капелі (а пізніше і її директором) був заслужений культурно-громадський діяч (і дириґент хорів), Олекса Кіндратович Приходько, що також працював при Музичному Відділі. Дириґентом Капелі призначено О. А. Кошиця, який був поза всякою конкуренцією щодо вміння провадити хором.

З причини наступу московсько-большевицького війська на Україну, Капеля в числі тільки 37 осіб (з-поміж них і я) 4-го лютого 1919 року виїхала з Києва і з великими труднощами, пригодами та перешкодами дісталась аж за 12 днів до Кам'янця Подільського з пок. К. Г. Стеценком на чолі (дириґент О. Кошиць виїхав з Києва раніше і до Кам'янця Подільського прибув з Тернополя). У Кам'янці й пізніше у Західній Україні, в Станиславові, в квітні 1919 р., дібрано голоси (вже без конкурсу), так, що перед від'їздом до Европи Капеля мала до 80 осіб із членами дирекції, адміністрації, канцелярії, господарської частини (самих співаків і співачок було 64).

Один з б. адміністраторів Капелі, бл. п. д-р Олекса Пеленський (з Комарна в Галичині) у своїй цінній і об'єктивно написаній книжці „Українська пісня в світі" (Львів, 1933) пише: „Коли наша армія кривавилася на полях України з большевицькими ватагами, в часах нової великої руїни двигнув Отаман С. Петлюра в бій найціннішу резерву — українську пісню, висилаючи, попри дипломатично-військові та торговельні місії, велику місію української музики. Не до представників урядів була вислана та місія. Вона була вислана від Народу до Народів, щоб не хитрою мовою дипломатів, а своєю природньою мовою, „голосною, як Господа слово", поділитися з европейськими народами своїми болями й своїми радощами, щоб безпосередньо від чуйної душі промовити до чуйних душ культурних народів і знайти зрозуміння для тих болів і для тих радощів". (Див. мою книжку „З піснею по світах і рідних закутках", стор. 20-21).

Отож, з цієї нагоди 40-річчя створення Української Республіканської Капелі під орудою О. А. Кошиця Катедральний Хор Української Автокефальної Православної Церкви св. Трійці в Ню Йорку, під проводом відомого й заслуженого (колишнього співробітника Ол. Кошиця) проф. Івана Трухлого, влаштував музикально-вокальний і танцювальний вечір, що відбувся в суботу 15 лютого ц. р. в головній залі Українського Інституту Америки. На вечір по запрошенню прибуло до 100 осіб-українських громадян. Не знаю точно, хто саме й які українські організації, Т-ва чи культурно-наукові установи на тім вечорі заступав, — думаю, що ліпше стриматись від поіменного перечислення всіх тих вельмишановних гостей-представників, щоб не помилитись і когось не оминути. Але не помилюсь, коли зазначу, що серед визначніших осіб був присутній також голова УНСоюзу й президент УККА, п. Дмитро Галичин. Член хору й Парафіяльної Ради та конферансьє цієї імпрези, д-р Юрій Кузьмич, відкриваючи вечір, в першу чергу попросив присутніх повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять усіх тих членів УРКапелі, зокрема її дириґента О. А. Кошиця й проф. Григ. Тучапського, що вже відійшли від нас на вічний спочинок. Далі Ю. Кузьмич відчитав привіти від п-ні Тетяни Кошиць з Вінніпеґу (в Канаді) й від п-ні Антоніни Тучапської з Ню Йорку. Вони ґратулювали організаторам цього визначного вечора, вітали всіх присутніх та висловили свій жаль, що в незалежних від них обставин не змогли бути присутніми, як також підкреслили велике загальнонаціональне значення УРКапелі в справі ширення чудової української пісні в світі, а разом з тим і ідеї державности й незалежности України. Першою атракцією вечора була доповідь п-ні Катерини Трухлої, яка в стислій, ядерній формі накреслила присутнім історію УРКапелі, як державної мистецько-співочої установи УНРеспубліки.

РОКФЕЛЛЕР ПІДКРЕСЛЮЄ ЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ГРУП

(Закінчення зі стор. 1-ої)

феллер знову висловлював найбільші призиання для національних груп в Америці і зокрема, для їхньої преси. „Ми є всі американці, без уваги на те, де ми народились. Але ви є наймогутнішим голосом американської правди, бо ви передаєте її в мовах всіх народів" — твердив він.

Крім Нелсона Рокфеллера та п. Скураса, що сам грецького походження та говорить з помітним акцентом, виступало ще понад десять інших промовців, між ними і республіканський кандидат на сенатора із стейту Ню Йорк, теперішній конґресмен Кеннет Б. Кітінґ, палку заяву якого в справі визволення поневолених Москвою народів прочитав раніше один з його приятелів. Великі признання для національних груп в Америці та їх преси висловлював також Максвел Рабб, асистент президента Айзенгавера саме в справах національних груп. Між дальшими промовцями були видатні і провідні діячі з багатьох ділянок політичного і суспільного життя, а на закінчення промовляла коротко дружина Рокфеллера, і „моя Сальона" — як свою дружину назвав, покликаючи її до слова п. Скурас.

На прийнятті, в яке була включена також мистецька частина з виступом соліста Метрополітальної опери і грецької артистки, найчисленніше була заступлена українська група, з адв. Михайлом Пізнаком, головою тієї групи в стейтовому комітеті Республіканської партії, та п. Д. Галичином, головою українського відділу в комітеті національностей в крайовому комітеті Республіканської партії. З газет були заступлені: „Свобода" (А. Драган, І. Кедрин, С. Шумейко), „Народна Воля (д-р М. Стахів), англомовні „Ukrainian Quarterly" і "Ukrainian Bulletin" (ред. В. Душник) та представники українських европейських часописів (д-р Л. Ортинський, ред. Р. Ільницький). Між гостями, крім згаданих, були: всч. о. О. Засійбіда з католицької церкви св. Юра, всч. о. мітрат Л. Веселовський з православної церкви св. Володимира, п-ні Пізнак, Вол. Джус, д-р Восвідка, М. Лебедь, інж. Жуковський, Ю. Ревай, П. Стасюк, адв. Ольга Купчин, Ів. Винник, Вол. Різник, Р. Олесницький, д-р В. Борак та інші.

Під час прийняття Нелсон Рокефеллер з п. Скурасом та іншими асистентами, ходив від стола до стола, знайомився з усіми приявними та з кожним вітався і обмінювався кількома словами. Знайомлячись з українською групою, Рокефеллер згадував з нескриваною приємністю те прийняття, яке йому влаштовано в Ню Йорку на недавній маніфестації в роковини Великого Голоду в Україні та коротко заявив: „Я ніколи вас не залишу".

Данські комуністи „вичистили" свого лідера за його щирість

Копенгаґа. — Центральний комітет данської Комуністичної партії рішив припинити свого недавного голову, Акселя Лярзена, у виконуванні різних його функцій в партійній верхівці до часу, коли партійний конгрес, який скликаний на 30-го ц. м., вирішить його долю. Безпосередньою причиною тієї чистки стала світлина: А. Лярзен бувши в минулий понеділок в театрі, пішов після вистави за куліси і там в жарті завісив собі на шию петлю, заявивши: „я знаходжусь тепер у такій ситуації". Його так відфотографували і та світлина появилась в часописах, викликавши обурення серед комунопартійних головачів. Аксель Лярзен, що має тепер 61 рік, був замолоду соціял - демократом, але від 1932 року перебуває в комуністичній партії. За німецької окупації в Данії його арештували й він пересидів до кінця війни в кацеті в Саксенгавзен. Був міністром в першому данському післявоєнному уряді, потім послом до данського парляменту і головою тамошньої комуністичної групи. Після смерти Сталіна почав щораз гостріше критикувати Москву і сталіністів та з кінцем цього літа зголосив до партійного проводу меморіял з цілою низкою вимог щодо лібералізації на шию стричок, заявивши:

● **Вячеслав Молотов**, колишній довголітній прем'єр і міністер закордонних справ СССР, „вичищений" минулого року за опозицію проти Хрущова і призначення на амбасадора до сателітної Зовнішньої Монголії, десь зник. Востаннє бачили його в столиці Зовнішньої Монголії, Улан-Баторі, на національному святі 11 липня ц. р. Припускають, що Молотов або живе тихцем у Москві, або перебуває в Пейпінґу, бо користується симпатією Мао Тсе-Тунґа, як старий сталініст.

З наших буднів

ПРО ЖИВИХ І МЕРТВИХ

Не легко писати на цю тему, бо це тема важка. Трагічна. Але як досі не заторкнув її ніхто з поважних журналістів, отже приходиться писати неповажному, тобто малому фейлетоністові.

Недавно була в Ню Йорку, в Мангеттен Сентер, всенародна маніфестація з причини 25-ліття голодової облоги України. Хоч і за сценою посварилися пани комітетові за те, хто кого має представляти, проте маніфестація мала поважний характер, зібрала коло дві і півтисячки народу і взагалі, як то кажуть, увінчалася успіхом.

Взяли в ній участь визначні американці, між ними — губернатор Гарриман і кандидат на губернатора Рокфеллер. Файно всі балакали в користь української справи (і трохи про надтягаючі вибори), тільки цікава річ, що майже кожний з промовців подавав інше число жертв, що згинули від голодової смерти...

І так пан Гарриман сказав, що нас упало 5 до 6 мільйонів, конґресмен Кітінґ сказав, що 6 до 7 мільйонів, а проф. Добрянський (свій головік!) підтягнув цю цифру до 8—10 мільйонів. Тим часом на сцені, на жалібному транспаренті фігурувало, виписане великими цифрами, кругле число — 6 мільйонів!

Питаємось: не могли вже організатори імпрези і Вш. промовці порозумітись та „триматися" того круглого числа?

Між іншим, число, яке подав на маніфестації проф. Добрянський, не є останнє слово в тій трагічній матерії, бо на одному здвизі під голим небом я чув на власні вуха, як святочний промовець нарахував 12 мільйонів заголоджених. А зараз після нього виступив запрошений гість з поневолених народів, симпатичний болгарин, і, мабуть, для того, щоб зробити нам „приємність", — сказав, що нас тоді упало 16 мільйонів. Ну, той уже, здається, побив рекорд!!

Така ліцитація відбувається, на жаль, часто на наших здвигах і маніфестаціях. Просто — встає голов'яга і, з доброго серця та з палкої любови до України, сипле мільйонами мучеників, немов із рукава, думаючи, що він цим робить велику визвольну справу. Чи цього роду пропаганда впливає додатньо на чужинців — дозволимо собі сумніватись. Вона теж не дуже добре свідчить про нашу національну самопошану. І не вливає занадто багато бодрости й патріотичного духа в душі молодого покоління, яке так тужить за героїчними моментами в нашій історії...

Довкола нас світ — твердий і безпощадний. Про це ми знаємо з довговікового досвіду. Не зворушать його наші сльози по замучених братах, як не зворушили гекатомби жертв страшного Голоду, чи вінницькі могили. Чи не достойніше було б заховати наш біль глибоко в серці, замість виставляти його на публічну ліцитацію?

Ікор.

ВЖЕ СЬОГОДНІ —
в суботу, 25-го жовтня
о год. 8-ій вечером
ЄВГЕНІЯ ЗАРИЦЬКА
співає в ТАВН ГОЛЛ
У Ню Йорку
(123 WEST 43-тя ВУЛИЦЯ)
●
ПРИ ФОРТЕПІЯНІ:
РОМАН САВИЦЬКИЙ
●
Квитки в передпродажу:
АРКА, ЕКО, СУРМА і в касі ТАВН ГОЛЛ

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
СВ. АП. ПЕТРА і ПАВЛА
ЮТИКА, Ню Йорк

Архиєрейське Благословення
НОВОЗБУДОВАНОГО ІКОНОСТАСУ
В НОВОНАБУТІЙ ЦЕРКВІ
813 Гемилтон вулиця
— відбудеться —
в неділю, дня 2-го листопада 1958 р.
Чину благословення довершить
Їх Високопреосвященство
Високопреосвященніший Митрополит
ІОАН ТЕОДОРОВИЧ
Первоієрарх Української Православної Церкви в США.

ПРОГРАМА:

СУБОТА, 1-го ЛИСТОПАДА 1958:
Год. 7:00 веч. — ВЕЛИКА ВЕЧІРНЯ з ЛИТІЄЮ.

НЕДІЛЯ, 2-го ЛИСТОПАДА 1958:
Год. 9:00 рано — Привіт Владики, предсідником парафії, дітьми Недільної Школи, наст. парафії, благословення Іконостасу та освячення св. Престолу;
Год. 10:00 рано — АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА, з участю довколишнього Священства та бувш. Отців Настоятелів. Співає хор парафії під керівництвом п. С. ШЕВЧЕНКА;
Год. 1:00 п. п. — СПІЛЬНИЙ ОБІД, в парафіяльній залі, з участю визначних американських Гостей;
Год. 6:00 вечора. — **ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ**

Всіх православних українців з Геркімер, Ром, Літтл Фолс, Трой, Сиракюз, Рачестеру, Скрентону, Джансон Ситі, Гадсон, Амстердам, Олбані та з дальших парафій, щиро запрошується до участи в такому величавому торжестві нашої парафії.

Привіти від всіх наших парафій слати на ім'я парафії.

Василь Смолинський, Предсідник Параф. Комітету — о. Василь Чекалюк, Настоятель Парафії

УВАГА! ДО ВІДОМА УВАГА!
Українським Книгарням, Кооперативам, Крамницям, Кіоскам та всьому Українському Громадянству:
З початком ЛИСТОПАДА, цього року
ВИЙДЕ З ДРУКУ НАКЛАД НОВИХ ЛИСТІВ
для святочних Різдвяних побажань
артисти маляра
М. АНАСТАЗІЄВСЬКОГО

Скількість репродукції досягає цього року 10 родів акварелевих, вісімкольорових картинок в обрамуванні української вишивки. — Мимо дуже дорогого нового накладу ціна листа з конвертою є ще 10 центів. — Гуртові замовлення мають належний рабат.

Комплети листів штук 12 (в тому 3 найновіші) по надісланні одного доляра висилає відворотною поштою:

M. ANASTASIEVSKY
569 So. Smith Avenue ST. PAUL 7, Minnesota

Замість квітів на могилу
бл. п. **ЕВСТАХІЯ СТОРОЖУКА,**
батька інж. БОГДАНА,
Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ в ДІТРОЙТІ
складає пожертву —
$ 15.00
для Кодусу в Сарсель.

СТИПЕНДІЙНИЙ БАЛЬ
— влаштовує —
Університетський Польський Клюб, — Стейту Ню Джерзі
в СУБОТУ, 25 ЖОВТНЯ 1958
MOSQUE THEATRE
120 Broad St., NEWARK, N. J.
Terrace Room.
Початок — о год. 9:00 веч.
FRANK GREGORY'S Оркестра
"The old Warsaw" Оркестра
Візитовий СТРІЙ.
ВСТУП: $ 5.00

НОВА ЗБІРКА КАЗОК і БАЙОК
з кольоровими великими ілюстраціями
мистця
Петра АНДРУСЕВА
— це —
найкращий подарунок для дітей
З НАГОДИ УРОДИН СВ. МИКОЛАЯ і РІЗДВА
Ціна — $ 2.00
пересилка — 15 центів.
Крамницям — 25% опусту і тільки за готівку.
●
Замовляти на адреси:
S. U. A.
909 N. Franklin Street
PHILADELPHIA 23, Pa.
або
Iwanna SAWYCKA
5138 N. 15th Street
PHILADELPHIA 41, Pa.

✝

В тяжкім смутку повідомляю,
що в місті Тернополі, Західня Україна,
дня 15-го вересня 1958 року
упокоїлася в Бозі,
МОЯ НАЙДОРОЖЧА МАМА,
бл. п. ЮЛІЯ ФАЛЕНДИШ ФІЛІНСЬКА
ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

Тяжким горем прибитий:
син — РОМАН

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
відправиться
в парафіяльній церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.
в СУБОТУ, дня 25-го ЖОВТНЯ 1958 р.
По Службі Божій — відправиться
ПАНАХИДА
в 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ МАМИ
бл. п. Юлії
і
в 25-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ БАТЬКА
бл. п. Володимира Філінського

У 8-му РІЧНИЦЮ
трагічної смерти,
бл. п. доцента
д-ра МАКСИМА ЖУРКО
що припадає на 29-го жовтня,
всіх Друзів та Знайомих, прошу помолитися
за спокій Його Душі.
ПАНАХИДА
буде відправлена
в НЕДІЛЮ, 26-го ЖОВТНЯ 1958 р.
в м. Minneapolis, Minn.
ДРУЖИНА

Griffith Auditorium
605 BROAD ST., NEWARK, N. J.
В суботу, 8-го листопада 1958 р.
— відбудеться —
ФОРТЕПІЯНОВИЙ ВЕЧІР
Дарії ГОРДИНСЬКОЇ - КАРАНОВИЧ
У програмі: твори СКАРЛАТТІ, БЕТГОВЕНА, ШУБЕРТА, БАРВІНСЬКОГО, РЕВУЦЬКОГО, ГРУДИНА, ШОПЕНА, ДЕБЮСІ і СКРЯБІНА.
●
БІЛЕТИ в ціні $ 1.50 і $ 2.00
ПОЧАТОК о год. 8-ій вечора.

Д-р Богдан О. ШЕБУНЧАК
—> ВІДКРИВ <—
ЛІКАРСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ
— при —
229 Liberty Street BLOOMFIELD, N. J.
●
Години прийнять: 2-4; 7-8
В СЕРЕДУ і в СУБОТУ тільки за попереднім зголошенням.
Телеф.: Pilgrim 8-3535

Концертовий Скрипак
ЯРОСЛАВ МИҐАСЮК
член професорського збору на
"COMBS COLLEGE OF MUSIC"
1613 Spruce Street Philadelphia, Pa.
Telephone: PE 5-2777
(із бенефітом "credit"-ів та всіх "degrees")
R. STEINER SCHOOL, New York
і бувший професор знаних европейських вищих музичних шкіл
— оголошує —
—> ВІДКРИТТЯ <—
СКРИПКОВОЇ СТУДІЇ
КАМЕРНОЇ МУЗИКИ І АНСАМБЛЮ
від ПОЧАТКІВ до КОНЦЕРТОВОЇ ЗРІЛОСТИ.
Telephone: VIctor 3-8594
Адреса:
6930 McCallum Street PHILADELPHIA 19, Pa.

Протиполіові піґулки вигідніші від вакцини

Міннеаполіс, Мінн. — Шеф відділу хронічних недуг в стейтовому департаменті здоров'я д-р Герман Кляйнман повідомив, що випродуковано піґулки проти поліо, які можна заживати до уст без допомоги лікаря або медичної сестри, які є потрібні при щепленні вакциною д-ра Солка. Дослідники заявляють, що піґулки швидко зліквідують недугу поліо, яка станеться такою рідкою, якою є тепер віспа. „Кожний, хто має чисті руки, може подати ці піґулки, і кожний, хто може відкрити уста — зможе їх прийняти", — казав д-р Кляйнман. Д-р Роберт Н. Барр сказав, що незабаром замість теперішніх трьох піґулок проти поліо, треба буде брати тільки одну. Дотеперішні досліди виявили, що ці піґулки зобезпечають проти поліо на протяг 7-ох років. Ті, що зажили ці піґулки, є забезпечені проти занедужання на поліо, і не є носіями вірусів поліо.

● 90-річний Морріс Томак і 73-річна Сара Ґордон 20-го жовтня одружилася в Атлантик Ситі, Н. Дж. П'ять заміжніх доньок Морріса Томака і 6 синів Сари Ґордон були присутніми на весіллі „молодої" пари.

● Англійська поліція признала, що ще в кінці березня ц. р. зник 22-річний колишній сержант совєтської армії Анатоль Пономаренко, який дістав був в Англії політичний азиль. Московські еміґранти в Лондоні твердять, що його схопили большевики. Совєтська амбасада заявила, що він „добровільно" вернувся „на родіну".